

اهمیت تجاری خلیج فارس برای انگلیس

۱۶ اسفند ۱۴۰۳ ساعت ۱۰:۵۵

درست در گیرودار دعوای اعتدال و انقلاب؛ در سال‌های ۱۹۰۹-۱۰، هشتاد و نه هزار تن کالا از بندر خرمشهر برای شرکت نفت انگلیس و ایران وارد شد. در این مقطع زمانی مواضع شوستر دقیقاً دفاع از منافع سرمایه‌های بخش خصوصی بود.

از مورگان شوستر به عنوان یک مستشار مالی یاد می‌شود که اقدامات مفیدی را در راستای منافع ایران انجام داد. حتی گفته می‌شود که از جمله کسانی بود که تا حدودی وضعیت اقتصادی کشور را سروسامان بخشید و نماینده حکومت خود نبود، بلکه به طور خصوصی فعالیت می‌کرد. با این حال واقعیت آن است که شوستر بخش مهمی از منافع سرمایه‌داری را نیز محقق کرد:

«درست در گیرودار دعوای اعتدال و انقلاب؛ در سال‌های ۱۹۰۹-۱۰، هشتاد و نه هزار تن کالا از بندر خرمشهر برای شرکت نفت انگلیس و ایران وارد شد. در همین سال ۱۷۰۰ تن کالا برای همین شرکت وارد اهواز گردید. این قضیه به خودی خود نشان از اهمیت تجاری زاید الوصف خلیج فارس داشت. شرکت‌های خصوصی نمی‌توانستند از این موقعیت استثنایی چشم‌پوشند. در این مقطع زمانی مواضع شوستر دقیقاً دفاع از منافع سرمایه‌های بخش خصوصی بود. این تلاش‌ها با تکاپوی رویال داچ شل برای رقابت با کمپانی دولتی انگلیس و ایران همزمان بود و نیز در نهایت با عقب‌نشینی شل و کمپانی نفت باکو و تراست‌های آمریکایی در برابر رقیب قدرتمند انگلیسی همزمانی داشت. این پدیده نمی‌توانست مورد حمایت سرمایه‌های جهان وطنی اروپا باشد، در حقیقت تعارضی پابرجا بین منافع شرکت نفت انگلیس و ایران با فعالیت‌های شوستر دیده می‌شد. بنابراین بیرون کردن او از ایران نمی‌توانست مورد رضایت ضمنی دولت انگلیس قرار نگرفته باشد. از آن طرف نمایندگان دولت انگلستان در ایران تلاش‌های زیادی برای گزارش وضعیت اقتصادی ایران و چشم‌انداز نفت تهیه می‌کردند. یادداشت‌ها مستقیماً به حکومت هند، وزارت دربار و وزارت خارجه فرستاده می‌شد و البته بخش اندکی از آن بصورت خاطرات و سفرنامه برای آگاهی خوانندگان منتشر می‌گردید..»

منبع: حسین آبادیان، بحران مشروطیت در ایران، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۳، صص ۵۹۸-۵۹۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/50022/انگلیس-فارس-خلیج-تجاری-اهمیت/50022>